

Partnersamverkan
för en förbättrad
kollektivtrafik

VÄGLEDNING

FÖR EN TRYGG OCH SÄKER KOLLEKTIVTRAFIK
TRAFIKHÄNDELSERAPPORTERING (THR)

2017

Innehållsförteckning

1. Betydelsen av trafikhändelserrapportering (THR)	Sid 2
2. Förare och övrig ombordpersonals nytta med THR	Sid 3
3. Trafikföretagets nytta med THR	Sid 4
4. Trafikbeställarens nytta med THR	Sid 5
5. Kollektivtrafikbranschens nytta med THR	Sid 6
6. Polisens och Arbetsmiljöverkets nytta med THR	Sid 7
7. Frågor och svar om THR och FRIDA	Sid 8

1. Betydelsen av trafikhändelserrapportering (THR)

Dagligen inträffar händelser av olika slag i kollektivtrafiken. Ofta handlar det om smärre kollisioner och påkörningar som medför plåtskador på fordonen. Ibland inträffar mer allvarliga olyckor. Tyvärr händer det att förare, ombordpersonal och passagerare blir utsatta för hot och våld i skilda situationer. Stenkastning mot spårvagnar, tåg och bussar samt laserpekning mot förare är också exempel på händelser som tyvärr inträffar.

För att kunna förbättra tryggheten och säkerheten inom kollektivtrafiken måste det finnas kunskap om vilka händelser som inträffar och hur vanliga de är. Det måste alltså finnas kännedom och fakta om "läget" och helst också hur utvecklingen varit för att lämpliga åtgärder ska kunna vidtas. För självklart är det viktigt att såväl passagerare som förare och övriga anställda anser att det är tryggt och säkert i kollektivtrafiken. Därför är det viktigt att trafikhändelser rapporteras.

Flera olika system finns för trafikhändelserrapportering. Ett av dessa system är FRIDA-THR. För användarna av FRIDA-THR klassificeras händelser på ett enhetligt sätt. Därmed blir det möjligt att enkelt få svar på hur vanliga olika händelser är och att få en bild över tryggheten och säkerheten inom den egna verksamheten, eller det "egna" geografiska området. Det är också möjligt att få uppgifter på nationell nivå genom att FRIDA-THR har möjlighet att ta emot data från andra THR-system.

Den här vägledningen belyser värdet av att trafikhändelser rapporteras och hur FRIDA-THR fungerar.

2. Förare och övrig ombordpersonals nytta med THR

Hot och våld mot förare är ett problem inom kollektivtrafiken. Att som exempelvis buss- eller taxiförare känna sig otrygg och tvingas utstå hot och ibland våld, är självklart inte acceptabelt och är en från arbetsmiljösynpunkt hemsk situation. Detsamma gäller självfallet även för ombordpersonal på spårvagnar, tåg och fartyg med flera.

Förekomsten av hot och våld varierar naturligtvis mellan olika städer och i olika geografiska områden. Erfarenheter visar att bussförare är dåliga på att rapportera händelser där det inte förekommer våld, utan enbart hot. Det gäller speciellt i "besvärliga" områden där det ofta förekommer hot och "stök" på bussarna. Förarna blir ofta lite avtrubbade i dylika områden i och med att det är vanligt med sådana situationer. Oavsett hur vanligt det är med hot och våld i olika områden är det oerhört angeläget att händelserna rapporteras av förarna. Detsamma gäller för ombordpersonal på till exempel spårvagnar, tåg och fartyg. Det är på det viset som de anställda kan medverka till en tryggare och säkrare arbetsituation och bättre arbetsmiljö för sig själva och sina kollegor. Genom det får arbetsgivaren, trafikföretaget, reda på vad som inträffat. Detsamma gäller för polis, trafikbeställare med flera. Det ger underlag för att vidta åtgärder för att förbättra tryggheten och säkerheten. Till exempel kan det bli aktuellt att installera övervakningskameror och göra polis- eller väktarinsatser.

Passagerarnas vilja och upplevelse av att resa med kollektivtrafiken påverkas negativt om inte situationer med hot och våld uppmärksammas och förhindras.

Det är även viktigt att föraren rapporterar andra händelser som avåkningar eller påkörningar och kollisioner. Det kan till exempel leda till att ökade väghållarinsatser sätts in, i form av snöröjning och halkbekämpning.

– Jag har sedan min första dag i tjänst rapporterat trafikhändelser och jag tycker det viktigt att alla gör det. Finns det underlag om vad som händer är det enklare för företaget att fatta beslut om åtgärder för att reducera händelser av olika slag. Det kan till exempel handla om installation av övervakningskameror i bussar.

Krister Nilsson, Nobina

3. Trafikföretagets nytta med THR

Trafikföretaget får genom den rapportering som förarna och övrig ombordpersonal gör uppgifter och statistik över olika händelser som underlag för att vidta åtgärder. Företaget får också möjlighet att vidarerapportera händelser till trafikbeställaren. Det förebyggande arbetet blir enklare när det är möjligt att analysera vad som hänt eller varit på väg att hända.

Genom de åtgärder som vidtas förbättras passagerarnas och förarnas samt övrig ombordpersonals trygghet och säkerhet. Det kan medföra att antalet resenärer ökar. Det innebär även en förbättrad arbetsmiljö för personalen som är verksam i trafiken och ökad trivsel. I sin tur kan det underlätta för företaget att få behålla medarbetarna och att nyrekrytering till företaget underlättas. En effektiv rapportering av händelser bidrar till att förbättra företagets ekonomi.

Statistik över händelser är även bra att ha när trafikföretaget ska göra budgetkalkyler i samband med upphandlingar. Det går dessutom att följa hur förändringar i verksamheten påverkar säkerheten och tryggheten för personal och resenärer.

– Ju mer fakta vi har desto bättre möjligheter har vi att vidta relevanta åtgärder. Dialogen om trafiken med trafikbeställare, myndigheter, facket och andra blir även mer konkret och meningsfull när det finns fakta. För att vi ska få tillstånd att sätta upp övervakningskameror i bussar kräver till exempel länsstyrelser att vi kan visa att åtgärden behövs. För att få Polisen att göra insatser är det även helt avgörande att vi kan påvisa med fakta vilka problem t ex med hot och våld och skadegörelse som finns.

För att FRIDA-THR ska vara ett effektivt verktyg och tillgodose de behov som finns är det viktigt att förare och företag med flera i hela "kedjan" rapporterar. Det har funnits en "rapporteringsovilja", vilket jag uppfattar beror på att man inte förstått hur viktigt det är att rapportera. Med den här enkla foldern hoppas jag att fler förstår hur angeläget det är att rapportera de händelser som inträffar.

Gunnar Andersson, Keolis

4. Trafikbeställarens nytta med THR

För att en trafikbeställare ska kunna följa upp tillståndet och situationen i trafiken, eller med andra ord veta vad som händer, måste trafikbeställaren få rapporter om händelser som påverkar från trygghets- och säkerhetssynpunkt. Om det till exempel inträffar många olyckor vintertid på grund av hala vägar och bristande snöröjning kan trafikbeställaren påtala det för väghållaren.

Genom rapporteringen av händelser kan trafikbeställaren få en bild av hur trafiken fungerar och hur vanligt det är med störningar och händelser av olika slag. Det blir också enklare att spåra orsaken till varför vissa turer har blivit försenade eller inställda. Det är även enklare att urskilja vilka geografiska områden som är "problemområden" från trygghets- och säkerhetssynpunkt. Det ger ett underlag för att prioritera särskilda resurser och åtgärder för att förbättra situationen i dessa områden.

Rapporteringen av händelser i FRIDA-THR ger också möjlighet att använda fakta och statistik för att informera om, samt i vissa fall bemöta påståenden om hur trygg och säker kollektivtrafiken är. Rapporteringen ger en aktuell bild av verksamheten och ger svar på frågor. Uppfyller vi som trafikbeställare exempelvis de trygghets- och säkerhetsmål som vi satt upp? Prioriterar vi våra åtgärder rätt? Får åtgärderna den effekt vi räknat med?

– Det är helt nödvändigt att vi vet vad som händer i den trafik vi beställt. Västtrafik följer kontinuerligt vilka händelser som inträffar i trafiken. Vi jämför också hur situationen förändras och kan se att trafiken från trygghets- och säkerhetssynpunkt utvecklas i den riktning som vi önskar. Glädjande nog har jag bland annat med stöd av FRIDA-THR kunnat konstatera att det successivt sker vissa förbättringar när jag jämför olika år. Hade vi inte haft rapporteringen och fått fakta hade det blivit en massa tyckande. Att vi får fakta innebär även att vi kan undvika en snedvriden debatt där felaktiga uppfattningar torgförs.

Med det underlag som rapporteras genom FRIDA-THR har Västtrafik möjlighet att påverka politikerna och den regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västra Götalands län att avsätta resurser för ökad trygghet och säkerhet i kollektivtrafiken. För Västtrafik är det ett självklart krav att trafikföretagen rapporterar med stöd av FRIDA-THR. Alla trafikbeställare på länsnivå i landet kräver att en rapportering av händelser sker. Vissa använder sig dock av andra verktyg/system än FRIDA-THR för det.

Anders Larsson, Västtrafik

5. Kollektivtrafikbranschens nytta med THR

Sammanställningar på riksnivå av händelser som inträffat innebär att kollektivtrafikbranschen och dess olika organisationer får relevanta fakta som avser kollektivtrafiken i hela landet. Därigenom finns underlag för att driva specifika frågor och vidta relevanta åtgärder. Det innebär också att politiker och media får tillförlitlig information om tillståndet i branschen. Det blir även möjligt att jämföra situationen och utvecklingen mellan olika län/regioner i landet.

– Det är helt avgörande att ha kunskaper, att veta hur situationen är. Man måste kunna redovisa fakta för att det ska vara trovärdigt och få politiker och myndigheter att lyssna och agera. Likaså krävs bra underlag och statistik för att intressera media för branschen och kunna svara på medias frågor. Vi kan även med hjälp av det underlag vi får genom rapporteringen visa att det är mycket säkert att färdas med buss, jämfört med personbil. Samtidigt som vi visar att vi hela tiden arbetar för att tryggheten och säkerheten i kollektivtrafiken ska förbättras ändå mer.

Anna Grönlund, Sveriges Bussföretag

6. Polisens och Arbetsmiljöverkets nytta med THR

En utgångspunkt för Polisens verksamhet och insatser är att Polisen har information om situationen i samhället och vilka händelser som inträffar. Fakta får Polisen vanligtvis genom att olika händelser anmäls till myndigheten, till exempel situationer med hot och våld mot förare. När Polisen fått anmälningar om olika händelser kan beslut tas om insatser och särskilda åtgärder för att stävja denna utveckling och förhindra att händelserna fortsätter. Det ska i sammanhanget betonas att det är mycket viktigt att anteckna namn på vittnen i polisanmälan.

När förare och övrig ombordpersonal rapporterar händelser till sitt trafikföretag och trafikföretaget registrerar dessa i FRIDA-THR kan dessa registreringar samtidigt användas till de polisanmälningar trafikföretaget ska göra. Det blir därigenom en "bonusnytta" av att registreringar görs i systemet FRIDA-THR.

På samma sätt ska händelser som drabbar förare och andra medarbetare vid trafikföretaget av arbetsmiljöskäl anmälas till Arbetsmiljöverket. Det är lagstadgat att så ska ske.

På samma sätt som registreringen av händelser i FRIDA-THR kan användas till att göra polisanmälningar kan de användas för att göra anmälningar till Arbetsmiljöverket.

– Jag vill verkligen uppmana till att anmäla alla händelser med hot och våld i kollektivtrafiken. Får Polisen kunskap om att det är omfattande problem så kan vi bättre prioritera våra resurser för att åtgärda det.

Göran Bolinder, Polisen (region Stockholm)

– En stor del av de arbetsolyckor som sker i arbetet inträffar i vägtrafik. Det inträffar dagligen allvarliga tillbud och olyckor. Arbetsmiljöverket arbetar med att ta fram åtgärder för att förebygga olyckor. För att vi ska lyckas med det måste vi få in rapporter om arbetsrelaterade trafikolyckor och andra arbetsolyckor.

Carl Axel Sundström, Arbetsmiljöverket

7. Frågor och svar om THR och FRIDA

Vad står THR för?

Trafikhändelserapportering

Vad står FRIDA för?

Det är ett datastöd, ett verktyg och hjälpmedel för att kunna hålla reda på och följa upp uppgifter och data om trafik som är upphandlad.

Vad är FRIDA-THR?

En del, en modul i FRIDA som används för att registrera och rapportera trafikhändelser.

Använder sig alla trafikbeställare på länsnivå (RKM/länstrafikbolag) av FRIDA och FRIDA-THR?

Samtliga trafikbeställare på länsnivå använder FRIDA. Alla använder dock inte modulen FRIDA-THR. Vissa trafikbeställare använder andra system för att rapportera trafikhändelser. FRIDA-THR har möjlighet att ta emot data från andra THR-system.

Hur får mitt trafikföretag tillgång till FRIDA-THR?

Kör trafikföretaget upphandlad trafik för RKM/länstrafikbolaget och trafikbeställaren har köpt och anslutit sig till systemet så begär trafikbeställaren att få rapporter i systemet. Därmed får trafikföretaget tillgång till det, utan kostnad för företaget.

Vem kan se uppgifter/händelser som trafikföretaget registrerat och rapporterat?

Det är endast trafikföretaget som gjort registreringen som har tillgång till alla fakta om olika händelser. Ett trafikföretag kan alltså inte få fram statistik annat än för det egna företaget.

Var hittar jag mer information om FRIDA-THR?

På www.svenskkollektivtrafik.se och www.nordicport.se finns mer information.

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

Sveriges Bussföretag
Ett förbund inom **TRANSPORTFÖRETAGEN**

SVENSKA
TAXIFÖRBUNDET

Branschföreningen
Tågoperatörerna

Sveriges
Kommuner
och Landsting

TRAFIKVERKET

Jernhusen

www.partnersamverkan.se